

**VALTIONEUVOSTON DIGITAALISTA MAANPÄÄLLISTÄ JOUKKOVIESTINTÄ-
VERKKOA KOSKEVA TOIMILUPAPÄÄTÖS**

Päivämäärä 8.4.2010

Diaarinumero 1585/35/2009

HAKIJAT

Anvia Oyj (Anvia)

Digita Oy (Digita)

DNA Oy (DNA)

PÄÄTÖKSEN KOHTEEN OLEVAT TOIMILUVAT

Toimilupa verkkopalvelun tarjoamiseen digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanipussa F

TIIVISTELMÄ PÄÄTÖKSEN SISÄLLÖSTÄ

Toimilupa myönnetään jäljempänä kerrotuin perustein ja ehdoin Anvia Oyj:lle.

VALTIONEUVOSTON digitaalista maanpäällistä joukkoviestintäverkkoa koskeva TOIMILUPAPÄÄTÖS	1
HAKIJAT	1
PÄÄTÖKSEN KOHTEEN OLEVAT TOIMILUVAT	1
TIIVISTELMÄ PÄÄTÖKSEN SISÄLLÖSTÄ	1
PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT	4
1. Taustatiedot	4
1.1. Johdanto ja päätöksen rakenne	4
1.2. Siirtyminen digitaaliseen televisioon	4
1.2.1. Taustaa	4
1.2.2. Maanpäällisten lähetyksen kanavaniput	4
1.2.3. Käytössä oleva jakelustandardi	5
1.2.4. Digitaalisen television seuraavana vaiheena teräväpiirtotelevisio	5
1.2.5. Teräväpiirtotelevisiön jakelustandardi ja pakkaustekniikka	6
1.2.6. Maanpäällisen televisioverkon teräväpiirtokoelähetyksiä	6
1.3. Toimiluvan kohteen oleva taajuusalue	7
1.4. Ohjelmistoluvat	7
1.5. Mahdolliset vaikutukset vastaanottoantenneihin	7
1.6. Verkkokilpailun edistäminen	7
2. Asian käsittely	8
2.1. Toimiluvan julistaminen haettavaksi	8
2.2. Toimilupailmoituksessa annetut tiedot	8
2.3. Toimilupailmoituksessa pyydyt tiedot	9
3. Hakemukset	9
3.1. Anvia	9
3.1.1. Yhtiön taustatiedot	9
3.1.2. Verkkopalvelua ja viestintäverkkoa koskevat kuvaukset	9
3.1.3. Hakijan oma tiivistelmä hakemuksen olennaisesta sisällöstä	10
3.2. Digita	10
3.2.1. Yhtiön taustatiedot	10
3.2.2. Verkkopalvelua ja viestintäverkkoa koskevat kuvaukset	11
3.3. DNA	12
3.3.1. Yhtiön taustatiedot	12
3.3.2. Verkkopalvelua ja viestintäverkkoa koskevat kuvaukset	12
3.3.3. Hakijan oma tiivistelmä hakemuksen olennaisesta sisällöstä	13
4. Sovellettavat säännökset	13
5. Yleisten edellytysten arviointi (VML 9,1 §)	15
5.1. Taloudelliset voimavarat	15
5.2. Perusteltu epäily lainvastaisesta toiminnasta	15
6. Hakijoiden vertailu (VML 9,3 §)	16
6.1. Johdanto	16
6.2. Keskinäinen kilpailu	16
6.3. Hintojen edullisuus	16
6.4. Kehittynyt tekniikka ja hyvä laatu	17
6.5. Toimintavarmuus ja turvallisuus	17
6.6. Käyttäjien kohtuulliset tarpeet	18
6.7. Yhteenveto ja johtopäätökset	18
7. Toimilupaehdot	19

PÄÄTÖKSEN LOPPUTULOS	20
LIITE 1	21
Valtioneuvoston myöntämä digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon toimilupa kanavanipussa F	21
LIITE 2 Valitusosoitus	23

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

1. Taustatiedot

1.1. Johdanto ja päätöksen rakenne

Tällä päätöksellä myönnetään verkkolupa verkkopalvelun tarjoamiseen digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanipussa F.

Toimiluvan tavoitteena on edistää palvelujen tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa. Myönnettävällä toimiluvalla on siten tarkoitus edistää viestintäverkkojen tasapainoista kehitystä ja lisätä kilpailua maanpäällisten televisioverkkojen tarjonnassa.

Päätöksessä ratkaistaan, mikä kolmesta hakijayrityksestä parhaiten täyttää viestintämarkkina-alaissa säädetyt toimiluvan myöntämisen edellytykset. Päätöksen alkuosassa kuvataan digitaaliseen televisioon siirtymisen vaiheita ja selvitetään teräväpiirtotelevision tilannetta. Taustatiedoissa selvitetään lisäksi toimiluvan kohteen oleva taajuusalue ja maanpäällisessä verkossa jo lähetettyjä teräväpiirto-koelähetyksiä. Asian käsittelyä koskevassa osassa kuvataan hakumenettelyn eri vaiheet. Hakemuksia koskevassa osassa selostetaan hakijayrityksen arviointiin liittyviä seikkoja, esitettyä tekniikkaa sekä verkon rakentamiseen liittyviä suunnitelmia. Lisäksi siinä selostetaan hakemusten sisältöä sellaisena kuin hakijat ovat itse laatimassaan hakemustiivistelmässä sitä kuvanneet lukuun ottamatta kohtia, jotka hakija on ilmoittanut liikesalaisuuden piiriin kuuluviksi. Sovellettavia säännöksiä koskevassa osassa selostetaan voimassa olevan oikeuden sisältö. Tämän jälkeen selostetaan säännösten soveltaminen hakijoihin ja perustellaan ratkaisun lopputulos.

1.2. Siirtyminen digitaaliseen televisioon

1.2.1. Taustaa

Hallitus teki periaatepäätöksen digitaaliseen televisiotoimintaan siirtymisestä toukokuussa 1996. Televisiolähetysten digitalisoinnin katsottiin takaavan katsojille paremman kuvan laadun ja palvelut sekä tehostavan niukkojen taajuusvarantojen käyttöä. Tällöin päätettiin, että suomalainen televisiotoiminta perustuu jatkossakin maanpäällisten televisioverkkojen käyttöön. Koska lähes puolet suomalaisista vastaanottaa televisiolähetykset maanpäällisen verkon kautta, tilannetta ei kuluttajan kannalta haluttu muuttaa. Maanpäälliset lähetykset sopivat myös Suomen maantieteelliseen sijaintiin.

Digitaaliset televisiolähetysten kokeilut alkoivat jo vuonna 1996 satelliitti- ja kaapelivastaanottiin. Yleisradio Oy aloitti maanpäälliset digitaaliset koelähetyksensä syksyllä 1997. Nämä koelähetykset olivat maailmanlaajuisestikin ensimmäisten joukossa. Toimilupien haltijat aloittivat digitaaliset televisiolähetykset kolmessa lähetyksessä elokuussa 2001. Näin Suomi oli Euroopan ensimmäisiä maita, joissa aloitettiin maanpäällinen digitaalinen televisiotoiminta.

Valtioneuvoston maaliskuussa 2004 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti Suomessa siirryttiin maanpäällisissä lähetyksissä kokonaan digitaaliseen televisiotoimintaan ja analogiset lähetykset suljettiin elokuussa 2007. Kaapelitelesioverkoissa jatkettiin analogista lähetystoimintaa vielä 29.2.2008 saakka.

1.2.2. Maanpäällisten lähetyksverkon kanavaniput

Tällä hetkellä digitaalista televisiotoimintaa harjoitetaan neljässä kanavanipussa (A, B, C ja E). Valtioneuvosto myönsi ensimmäiset digitaalisten televisiolähetyksverkkojen toimiluvat Digitalle marraskuussa 2002. Kesäkuussa 2005 Digitalle myönnettiin toimilupa vielä yhden maanpäällisen televisioverkon rakentamiseen (kanavanippu E). Yhtiöllä on myös mobiilitelevisioverkon toimilupa (kanavanippu D).

Digita vastaa pitkälti televisio- ja radiolähetyksen jakelusta Suomessa. Viestintäviraston päätöksen mukaisesti yhtiö on niin sanottu huomattavan markkinavoiman yritys digitaalisten televisiolähetykspalvelujen markkinoilla.

Anvialle myönnettiin tammikuussa 2007 alueellista digitaalista kanavanippua koskeva toimilupa Vaasan seudulle.

Valtioneuvosto myönsi kesäkuussa 2009 kaksi verkkotoimilupaa DNA:lle verkkopalvelun tarjoamiseen digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanipuissa HD1 ja HD2, jotka on varattu digitaalisen television teräväpiirtolähetyksiin. Toimiluvan ehtojen mukaan DNA:n on aloitettava toimiluvan mukainen toiminta viimeistään 31.12.2010, ellei liikenne- ja viestintäministeriö erityisistä syistä luvan haltijan hakemuksesta toisin määrää. DNA:n hakemuksesta valtioneuvosto muutti joulukuussa 2009 kanavanippua HD1 koskevaa toimilupaa siten, että yhtiöllä on oikeus ennen toiminnan aloittamiselle määrättyä aikarajaa harjoittaa toimiluvan mukaista toimintaa käyttäen nykyistä jakelutekniikkaa (DVB-T) toimiluvassa edellytetyn DVB-T2- jakelutekniikan sijasta.

1.2.3. Käytössä oleva jakelustandardi

Suomessa digitaaliset lähetykset toteutetaan eurooppalaisen DVB (Digital Video Broadcasting) standardin mukaisesti. DVB-standardi jakautuu osaltaan kolmeen alaryhmään eri jakeluteiden erityisominaisuuksien pohjalta: DVB-T eli maanpäällinen jakelu, DVB-C eli kaapelijakelu ja DVB-S eli satelliittijakelu.

DVB-standardin tavoitteena on analogisen jakelun korvaaminen digitaalisella jakelulla siten, että radiotaajuuksia hyödynnetään tehokkaammin, säästetään jakelukustannuksissa, parannetaan äänen ja kuvan laatua sekä mahdollistetaan 16:9 kuvasuhde. DVB-standardien mukainen lähetyksjärjestelmä määrittelee muun muassa, miten digitaaliset televisiolähetykset toteutetaan sekä maanpäällisessä, kaapeli- että satelliittitelevisiossa. Kaikissa eri jakelukanavissa televisiolähetyksen joukkoon voidaan liittää informaatiota eri kanavista, ohjelmista ja muista palveluista.

1.2.4. Digitaalisen television seuraavana vaiheena teräväpiirtotelevisio

Teräväpiirtotelevisio on nähtävä ensisijaisesti nykyistä tarjontaa täydentävänä palveluna – lisäarvona – jota kohti siirrytään vähitellen voimistuvan kysynnän ja tekniikan kehittyessä. Keskeinen lähtökohta on, että nykyisillä päätelaitteilla vastaanotettava ohjelmatoiminta jatkuu ainakin vuoden 2016 loppuun asti. Tulevaisuuteen on kuitenkin varauduttava huolehtimalla maanpäällisen verkon kilpailukyvyistä ja kansalaisten tasapuolisesta palvelusta. Maanpäällinen verkko kilpailee sekä sisällöllisesti että laadultaan satelliitti- ja kaapeliverkon sekä tulevaisuudessa valokuitu- ja suurnopeuksisten langattomien laajakaistaverkkojen kanssa.

Digitalisoinnin myötä jakelukapasiteetti on kasvanut ja sitä kautta voidaan jakaa suurempi määrä kanavia. Tässä kehityksessä teräväpiirtotelevisio on seuraava kehitysaskel. Kuluttajat ovat vuoden 2007 loppuun mennessä hankkineet koteihinsa teräväpiirto- tai teräväpiirtovalmiita televisioita jo

lähes miljoona kappaletta. Vuoden 2010 loppuun mennessä tällaisia televisioita arvellaan olevan jo 80 prosentissa kotitalouksia.

1.2.5. Teräväpiirtotelevision jakelustandardi ja pakkaustekniikka

Hakuilmoituksessa ilmoitettiin, että lähetyksissä tulee käyttää DVB-T2-jakelutekniikkaa. Toimilupaviranomaisen tavoitteena on, että maanpäällisissä teräväpiirtolähetyksissä käytetään pääosin viimeistään vuonna 2017 DVB-T2-standardin mukaista jakelutekniikkaa.

Lisäksi hakuilmoituksessa ilmoitettiin, että lähetyksissä tulee käyttää MPEG4-pakkaustekniikkaa, jonka avulla kuva ja ääni saadaan mahtumaan noin puolet pienempään bittinopeuteen kuin nykyistä MPEG-2 pakkausta käytettäessä.

Yhteen digitaaliseen kanavanippuun mahtuu DVB-T-standardin mukaisella modulaatiolla MPEG-2-koodauksella noin kuusi nykyistä vastaavalla laadulla välitettävää televisiopalvelua (ohjelmakanavaa). Nykyisellä MPEG-2-pakkauksella ei antenniverkossa ole mielekästä jakaa teräväpiirtokuvaa, koska yksi sisältökanava tarvitsisi tällöin koko kanavanipun kapasiteetin. Laajamittaiseen teräväpiirtotelevisiojakeleluun antenniverkoissa tarvitaankin tehokkaampia pakkaus- ja modulaatiomenetelmiä. Tämä on ollut yksi DVB-T2-kehitystyön lähtökohdista.

DVB-T2 mahdollistaa neljän tai viiden teräväpiirtokanavan välittämisen yhdessä kanavanipussa. Uudempi lähetystekniikka on jopa 30 – 50 prosenttia tehokkaampi kuin nykyisin käytettävä DVB-T-lähetystekniikka.

1.2.6. Maanpäällisen televisioverkon teräväpiirtokoelähetyksiä

Hakuilmoituksen mukaan kanavanipussa voidaan lähettää sekä standardi- että teräväpiirtolähetyksiä.

Teräväpiirtolähetyksiä on jo testattu myös maanpäällisissä jakeluverkoissa. Valtioneuvosto myönsi Digitalle määräajaksi 14.7. – 31.8.2008 alueellisen verkkotoimiluvan digitaaliseen maanpäälliseen joukkoviestintäverkkoon Pekingin olympialaisten rinnakkaisia teräväpiirtolähetyksiä varten.

Digita järjesti teknisesti vastaavanlaisen teräväpiirtotelevision varsin lyhytkestoisen kokeilun 6.11. – 9.11.2008, jolloin MAX ja MTV3 -kanavien jääkiekkolähetyksiä (ns. Karjalaturnaus) lähetettiin teräväpiirtokoelähetyksinä.

Viestintävirasto on myöntänyt Anvialle kaksi testilupaa Seinäjoelle. Yhtiö haki testilupia DVB-T2 ja DVB-T modulaatioiden testaamiseksi erilaisilla parametreilla. Lähetteen sisältö on testimateriaalia eikä varsinaista ohjelmaa. Ensimmäinen testilupa oli ajalle 1.5-30.6.2009 kanavalla 33 (UHF) ja toinen oli ajalle 1.7-30.8.2009 kanavalla 6 (VHF).

Lisäksi DNA on testannut rakenteilla olevaan uutta teräväpiirtotelevision lähetysverkkoonsa vuoden 2010 Olympialaisten aikana.

Lähety- ja pakkausteknologia ovat voimakkaassa kehitysvaiheessa. Teknisen kehitysvaiheen epävarmuus puoltaa toimilupajärjestelmän perusteellisempaa uudelleen arviointia lähivuosina. Voidaan arvioida, että vuonna 2016 on käytettävissä riittävästi tietoa uusista lähetystekniikoista ja markkinarakenteen kehittymisestä.

Teräväpiirtotelevisiosta tarvitaan lisää kokemuksia. Lähtökohtaisesti verkkotoimiluvat on myönnetty varsin pitkäksi ajaksi, koska erilaisten viestintäverkkojen rakentaminen vaatii yleensä huomattavia investointeja. Nyt voimassa olevat verkkoluvat standarditelevisiolähetysten kanavanippuihin A, B ja C päättyvät 31.8.2010. Valtioneuvosto myönsi uudet luvat edellä mainittuihin kanavanippuihin Digitalle lokakuussa 2009 siten, että ne päättyvät 31.12.2016. Aikataulutamalla kaikkien verkko- ja ohjelmistolupien päättyminen vuoteen 2016 voidaan samanaikaisesti myöntää ohjelmisto- ja verkkotoimiluvat Yleisradio Oy:n käytössä olevan kanavanipun lisäksi usealle valtakunnalliselle ja alueelliselle televisiokanavanipulle. Tämä mahdollistaisi sen, että koko televisiomarkkinan tulevaisuutta voitaisiin arvioida niin sanotusti puhtaalta pöydältä myös verkkokilpailun näkökulmasta.

Edellä mainitusta syistä nyt haettavaksi julistettu verkkotoimilupa on katsottu aiheelliseksi myöntää määräajaksi, joka päättyy 31.12.2016.

Teräväpiirtotasoisten televisiolähetysten määrä lisääntyy koko ajan. Jotta F kanavanipun kapasiteetti tulee mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön heti toimilupakauden alusta lukien, kanavanipussa voidaan hakuilmoituksen mukaisesti lähettää sekä standardi- että teräväpiirtolähetyksiä. Tämä tulee ottaa erikseen huomioon, kun kanavanippuun myönnetään ohjelmistoluvat.

1.3. Toimiluvan kohteen oleva taajuusalue

Toimiluvan kohteena olevasta taajuusalueesta on säädetty radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1169/2009), joka tuli voimaan 1.1.2010. Asetuksen mukaan UHF-alueen taajuusalueella 470 – 790 MHz on toimiluvanvaraisen televisiotoiminnan käytössä viisi kanavanippua Yleisradion Oy:n käytettävissä olevan yhden kanavanipun lisäksi.

Hakuilmoituksen mukaan Viestintävirasto osoittaa toimiluvan haltijalle tarvittavat taajuudet taajuusalueelta 470 – 790 MHz.

1.4. Ohjelmistoluvat

Hakuilmoituksen mukaan televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 7 §:n mukaiset ohjelmistoluvat julistetaan haettaviksi sen jälkeen, kun valtioneuvoston myöntänyt kanavanippuun verkkoluvan.

Yleisradio Oy:llä on oikeus harjoittaa digitaalista televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa. Viestintämarkkinalain 10 § 3 momentin mukaan verkkolupa voidaan myöntää sillä ehdolla, että toimiluvan haltija omalta osaltaan huolehtii siitä, että televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat saavat kaikissa tilanteissa käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

1.5. Mahdolliset vaikutukset vastaanottoantenneihin

Toimilupa myönnetään UHF-alueen taajuuksille. Digitaaliseen televisioon siirtyminen edellytti UHF-alueen antennia, joka kattaa kanavat 21 - 69. Toimiluvan kohteena olevan kanavanipun vastaanotto ei välttämättä edellytä kuluttajilta uusia antenniratkaisuja. Kotitaloudet voivat kuitenkin joutua tarkistamaan antenniratkaisunsa siitä tapauksessa, että verkkoluvan haltijan lähettää lähetyksensä eri mastoista kuin mistä nykyiset UHF-alueen lähetykset lähetään.

1.6. Verkkokilpailun edistäminen

Suomessa harjoitettu viestintäpolitiikka on jo parin vuosikymmenen ajan tähdännyt kilpailun edellytysten luomiseen viestintäverkkojen ja -palveluiden tarjonnassa. Kilpailulla on saavutettu merkittäviä etuja, kuten uusia ja monipuolisia palveluita sekä edullisia hintoja. Kansainvälisesti arvioituna suomalainen telemarkkina tuottaa palveluiden käyttäjille kilpailtuja, edullisia, korkealaatuisia ja laajalti saavutettavia palveluita. Keskipitkän aikavälin tavoitteena myös televisiomarkkinoilla tulisi olla kilpailun lisääntyminen muun muassa maanpäällisissä televisioverkoissa. Maanpäällinen televisioverkko kilpailee sekä sisällöllisesti että laadultaan satelliittilähetysten ja kaapelitelevisioverkon sekä tulevaisuudessa valokuitu- ja suurnopeuksisten langattomien laajakaistaverkkojen kanssa.

Tällä hetkellä koko maan kattavaa maanpäällistä televisiolähetystoimintaa harjoittaa yksi yritys, joka välittää Yleisradio Oy:n ja ohjelmistotoimilupien haltijoiden lähetyksiä. DNA:lle kesäkuussa 2009 myönnettyillä toimiluvilla televisiotoiminnan lähetyksmarkkinoille saatiin kokonaan uusi toimija ja siten otettiin ensimmäiset merkittävät askeleet kilpailun avaamiseksi myös maanpäällisten televisioverkkojen tarjonnassa.

Muun muassa matkaviestinmarkkinoilla saatu kokemus on osoittanut, että toimiva kilpailu edellyttää kolmea täyden palvelun matkaviestinoperaattoria. Televisioverkkomarkkinoilla vastaava kilpailu ei ole tähän mennessä toteutunut.

Kilpailuolosuhteiden luominen maanpäällisessä lähetysverkossa on mahdollista myöntämällä toimilupa muulle kuin markkinalla monopoliasemassa olevalle yritykselle.

2. Asian käsittely

2.1. Toimiluvan julistaminen haettavaksi

Toimilupa julistettiin haettavaksi julkaisemalla sitä koskeva ilmoitus Helsingin Sanomissa 18.11.2009, Hufvudstadsbladetissa 18.11.2009, Virallisessa lehdessä 18.11.2009 sekä Euroopan Yhteisöjen virallisessa lehdessä. Lisäksi hakuilmoitus ja lisätietoja koskeva ilmoitus julkaistiin liikenne- ja viestintäministeriön internetsivuilla. Hakuaika päättyi 14.12.2009 kello 16.15

2.2. Toimilupailmoituksessa annetut tiedot

Toimilupaa koskevassa ilmoituksessa kerrottiin, että toimiluvan tavoitteena on viestintämarkkinain tavoitteiden mukaisesti edistää palvelujen tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa. Myönnettävää toimiluvalla on tarkoitus siten edistää viestintäverkkojen tasapainoista kehitystä ja lisätä kilpailua maanpäällisten televisioverkkojen tarjonnassa.

Toimiluvan mukaisen väestöpeiton laskennassa huomioidaan vakinaiset asunnot. Toimilupaan ja toimilupahakemukseen liitetään välttämättömät tekniset laskentaehdot verkon näkyvyysalueen ja sitä vastaavan väestöpeiton määrittämiseksi. Verkkosuunnittelussa katsojan voidaan edellyttää tarvittaessa käyttävän vastaanottoantennia, jonka antennivahvistus on vähintään 17 dB ja joka vastaanottoaikan välittömässä läheisyydessä on sijoitettavissa vähintään 10 metrin korkeuteen maan pinnasta.

Myönnettävän verkkoluvan mukainen verkko on rakennettava siten, että kanavanippu kattaa vuoden 2011 loppuun mennessä 95 prosenttia toimilupa-alueen väestöstä.

Toimiluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että kuluttajille järjestetään riittävä neuvonta- ja opastuspalvelu vastaanottoantenneihin liittyvissä asioissa. Lisäksi toimiluvan haltijan on tiedotet-

tava kuluttajille alueellisesti verkon rakentamisesta ja kuluttajien antenniratkaisuille asetettavista vaatimuksista.

2.3. Toimilupailmoituksessa pyydetyt tiedot

Toimilupailmoituksen mukaan hakemuksessa tuli ilmoittaa seuraavat tiedot:

- 1) hakijan yhteystiedot;
- 2) kaupparekisterin ote tai vastaava selvitys hakijasta;
- 3) hakijan omistussuhteet;
- 4) kuvaus suunnitellusta verkkopalvelusta;
- 5) toimialue;
- 6) viestintäverkkoa koskeva kuvaus tai suunnitelma;
- 7) arvio toiminnan vaatimista investoinneista ja niiden rahoituksesta;
- 8) arvio liiketoiminnan kehityksestä;
- 9) jäljennös hakijan viimeksi vahvistetusta tilinpäätöksestä;
- 10) tilintarkastajien lausunto hakijan tämänhetkisestä taloudellisesta tilanteesta;
- 11) muut toimiluvan edellytyksiä arvioitaessa tarvittavat tiedot sekä
- 12) tiivistelmä hakemuksen keskeisestä sisällöstä.

Arvion toiminnan vaatimista investoinneista ja niiden rahoituksesta sekä liiketoiminnan kehityksestä tuli kattaa ajanjakso vuodesta 2011 vuoden 2015 loppuun.

3. Hakemukset

3.1. Anvia

3.1.1 Yhtiön taustatiedot

Anvia Oyj:n suurimmat omistajat vuoden 2010 alussa olivat Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera, Lännen Viestintä Oy ja Dignus Oy. Suurimman yksittäisen omistajan osuus osakkeista oli 4,27 prosenttia.

Anvia Oyj-konserniin kuuluu 19 yritystä. Konsernin neljä liiketoiminta-alueita ovat IT-liiketoiminta, Telecom eli tietoliikennetoiminta, Securi-turvaliiketoiminta sekä tv-liiketoiminta. Viimeksi mainittu on uusi liiketoiminta-alue, joka perustettiin joulukuussa 2008 Finnsat Oy:n osake-enemmistön hankkimisen yhteydessä.

Hakijayhtiö operoi alueellista DVB-T verkkoa Pohjanmaan alueella. Yhtiöllä on lisäksi yli 25 vuoden kokemus televisiopalvelujen jakelusta kaapeliverkossa. Anvia TV muun muassa kehittää, valmistuttaa ja maahantuo digitaalisia tv-päätelaitteita ja digitaalisia integroituja televisiovastaanottimia vähittäismyyntiin ja kaapelitelevisio-operaattoreille.

Vuonna 2008 konsernin liikevaihto oli 95 miljoonaa euroa ja liikevoitto 13,4 miljoonaa euroa eli 14,2 prosenttia liikevaihdosta. Yhtiön oma pääoma oli 131,6 miljoonaa euroa.

3.1.2 Verkkopalvelua ja viestintäverkkoa koskevat kuvaukset

Anvian verkon ydinpalvelu on valtakunnallinen ja tarvittaessa alueellinen verkkokapasiteetti, joka sisältää kanavanipun koostamisen ja lähettämisen, haluttaessa myös siirron.

Anvia käynnistää kanavanipun toiminnan viimeistään 1.3.2011 mennessä. Toimiluvan mukainen verkko kattaa vuoden 2011 loppuun mennessä vähintään 60 prosenttia Manner-Suomen väestöstä. Peittoalue tulee määräytymään ohjelmistoluvan haltijoiden tarpeiden mukaan. Verkkoa laajennetaan yli 60 prosentin jakelupalvelujen kysynnän mukaan.

Hakija toteuttaa jakeluverkon DVB-T2 –tekniikalla ja MPEG4-pakkaustekniikalla kunkin asiakkaan kapasiteettitarpeen mukaan standardi- ja/tai teräväpiirtolaadulla.

Hakijan mukaan lähetinverkko suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan Digitan televisio- ja radio-asemien varaan, jotta kuluttajat voivat hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti nykyisten katselupaikkojen UHF-antenneja, jota on suunnattu Digitan kanavanippujen käyttämille mastoille.

3.1.3 Hakijan oma tiivistelmä hakemuksen olennaisesta sisällöstä

Anvia tulee käynnistämään F-kanavanipun 1.3.2011 mennessä tarjoten DVB-T2 jakelutekniikkaa ja MPEG4 pakkaustekniikkaa, kanavanipussa voidaan lähettää sekä standardi- että teräväpiirtolähe-tyksiä.

Anvia on yhtiönä erittäin vakavarainen. Konsernin taseen loppusumma vuoden 2008 lopussa oli 165 miljoonaa euroa ja konsernin omavaraisuusaste oli 81,9 prosenttia. Vuoden 2008 bruttoinvestoinnit olivat yli 22 miljoonaa euroa, tilikauden tulos oli 12,6 miljoonaa euroa ja kassavarat vuoden lopussa olivat 48 miljoonaa euroa. Siten Anvialla on erinomainen kyky kantaa investointeihin liittyviä riskejä meneillään olevasta talouden taantumasta ja rahoitusmarkkinoiden vaikeuksista huolimatta. Tarkasteltava investointi on varsin kohtuullinen yhtiön voimavaroihin verrattuna. Taseensa vahvuuden ansiosta Anvia pystyy rahoittamaan investoinnit omalla pääomallaan.

Lisäksi yhtiö toteaa, että verkkotoimilupien myöntämistä Anvialle puoltavat seuraavat tekijät: kuluttajaystävällinen verkon rakentaminen, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa, Anvian toimilupa edistää viestintämarkkinalain ja liikenne- ja viestintäministeriön tavoitteiden täyttymistä, kilpailua sekä perinteiseen, että teräpiirtomarkkinan toimintaan, Anvia on kokenut ja luotettava toimija ja lisäksi yhtiöllä on vahva kokemus verkko- ja televisioliiketoiminnasta. Yhtiö omistaa ja ylläpitää DVB-T –verkkoa länsi-rannikolla.

3.2. Digita

3.2.1 Yhtiön taustatiedot

Hakijayhtiö on TDF-konserniin kuuluvan TDF Nordic Oy:n kokonaan omistama suomalainen tytäryhtiö. TDF-konserniin kuuluu yhtiöitä Ranskassa sekä muualla Euroopassa. Konserni ylläpitää muun ohessa matkaviestinverkkoja sekä maanpäällisiä televisio- ja radioverkkoja. Hakijalla itsellään ei ole merkityksellisiä omistuksia. Yhtiöllä on pitkä historia erilaisten televisio- ja radioverkkojen rakentajana ja ylläpitäjänä, joka ulottuu Yleisradio Oy:n jakelutekniikan aikana aina 1930-luvulle saakka. Hakija on Suomen valtakunnallisista radio- ja televisioverkoista vastaava verkko-operaattori. Hakija on rakentanut kaksi täysin valtakunnallista ja kaksi yli 90 prosentin väestöpeiton omaavaa televisioverkkoa.

Yhtiö toimii puhtaassa verkko-operaattoriroolissa tarjoten ydinpalveluna verkkokapasiteettia. Yhtiö ei osallistu operoimiinsa verkkoihin liittyvään päätelaiteliiketoimintaan.

Vuonna 2008 hakijan liikevaihto oli 90 miljoonaa euroa (alustava tilakaudelta 1.4.2008 – 31.3.2009 86,7 miljoonaa euroa) ja liikevoitto 36,3 miljoonaa euroa eli 40,3 prosenttia liikevaihdosta (alustava tilakaudelta 1.4.2008 – 31.3.2009 29,3 miljoonaa euroa). Yhtiön oma pääoma oli 109,3 miljoonaa euroa (alustava tilakaudelta 1.4.2008 – 31.3.2009 110,5 miljoonaa euroa).

3.2.2 Verkkopalvelua ja viestintäverkkoa koskevat kuvaukset

Hakija tarjoaa palveluinaan DVB-T2-verkon kapasiteettia ja tämän lisäksi tiettyjä lisäpalveluja. Kapasiteetti voi olla valtakunnallista tai alueellista ja se muodostuu seuraavista palvelukomponenteista: kanavanipun koostaminen, ohjelmansiirto, lähettäminen, ohjelmatietojen generointi ja järjestelmäoperointi ja verkon valvonta.

Hakijalla on verkon toteutukseen tarvittava verkon infrastruktuuri valmiina. Hakijan toimialueena on koko Manner-Suomi. Verkko toteuttaminen 7 pääasemalla ja 60 täytelähetinasemalla kattaisi lähes 70 prosenttia Manner-Suomen väestöstä. Vuoden 2011 loppuun mennessä hakija rakentaisi verkon, joka kattaisi 60 prosenttia Manner-Suomen väestöstä.

3.2.3 Hakijan oma tiivistelmä hakemuksen olennaisesta sisällöstä

Digitan selkeä verkko-operaattorirooli ja yhtenäinen jakeluinfrastruktuuri lisäävät palvelutarjontaa koko maassa ja mahdollistavat kilpailun kuluttajille tarjottavien sisältökokonaisuuksien välillä. Mitä laajempi ja yhtenäisempi jakeluinfrastruktuuri on sekä peitoltaan että kapasiteetiltaan, sitä laajempi on palvelutarjonta ja sitä helpompaa kuluttajien on valita ja ottaa käyttöön haluamiaan sisältöpalveluita. Tämän seikan merkitys korostuu haja-asutusalueilla, missä ei ole saatavilla IP- tai kaapeli-tv-palveluita tai näiden palveluiden hankkimishinta on korkea. Vahvojen vertikaalisten rakenteiden muodostuminen maanpäälliseen televisiojakeluun voi johtaa siihen, että kilpailu keskittyy väkirikaille alueille ja monipuolisia sisältöpalveluita ei tarjota laajasti koko maassa.

Laaja ja yhtenäinen jakeluinfrastruktuuri yhdessä selkeän verkko-operaattoriroolin kanssa mahdollistaa aidon kilpailun erilaisten sisältökokonaisuuksien ja –toimijoiden välillä. Digitan neutraali verkko-operaattorirooli takaa myös sen, että verkon kapasiteetti on yhtäläisesti kaikkien yritysten saatavilla.

Yhtiö korostaa myös verkkoratkaisunsa kustannustehokkuutta. Digita jakaa yhteisestä verkkoinfrastruktuurista aiheutuvat kustannukset tasapuolisesti verkkoa hyödyntävien toimijoiden kesken. Mikäli Digita saa verkkoluvan, merkittävä osa F-kanavanipun asiakkailta perittävästä verkkovuokrasta palautuu takaisin Digitan muita jakelupalveluita ostaville asiakkaille, koska uuden kanavanipun myötä muiden kanavanippujen hinta laskee. Digitan verkon kustannustehokkuutta lisää se, että Digita pystyy suuren kansainvälisen konsernin osana ostamaan uudet verkkolaitteet erittäin edullisesti. Digitan verkkoratkaisu on kustannustehokas koko kansantalouden kannalta. Jos uutta verkkoa ei tehdä rakenteeltaan samankaltaiseksi nykyisten verkkojen kanssa, kuluttajien antennikustannukset saattavat olla yli kymmenkertaiset verrattuna itse verkon hintaan. Tämä voi johtaa siihen, että kuluttajat ovat haluttomia ottamaan käyttöön maanpäällisen verkon kautta tarjottavia palveluita, mikä puolestaan pienentää mahdollisuuksia kasvattaa verkon väestöpeittoa ja ulottaa sen palveluita mahdollisimman suurelle osalle suomalaisia. Tämä taas johtaa väistämättä maanpäällisen verkon aseman heikkenemiseen ja eri jakelutekniikoiden välisen kilpailun vähenemiseen tai poistumiseen.

Digitan DVB-T2 ja teräväpiirto-osaaminen sekä laajat yhteistyöverkostot ovat kansallisesti tärkeitä voimavaroja. Digitalla on ollut useita johtavia rooleja DVB-T2-tekniikan kehityksessä, kuten esi-

merkiksi DVB-T2-vaatimukset määritelleen kaupallisen työryhmän puheenjohtajuus, NorDig-T2-ryhmän puheenjohtajuus ja kansainvälisen käytännön testaustyön johtaminen. Digita katsoo, että sen osallistuminen Suomen T2-verkkojen toteuttamiseen olisi tärkeää, jotta siirtyminen DVB-T-tekniikasta huomattavasti kehittyneempään ja kustannustehokkaampaan DVB-T2-tekniikkaan onnistuisi hyvin.

Onnistunut siirtymä edellyttää monipuolista toimintaa useilla eri rintamilla, kuten standardointi, kansallinen Antenna Ready –sertifiointi, yhteistyö laitevalmistajien, -maahantuoja- ja -kauppiaiden kanssa, kuluttajien neuvonta, antenniasentajien T2-koulutus ja lopulta itse verkon ja sen parametrien optimointi. Digitalla on näillä alueilla Suomen johtava osaaminen, kokemus ja valmiit verkostot. Digitan pitkää kokemusta teräväpiirtotekniikasta ja teräväpiirtokoelähetyksistä on mahdollista hyödyntää, kun tehdään päätöksiä teräväpiirtoparametrien yksityiskohdista. Lisäksi mm. korttilinkityksen hoitamiseen on luotava kansallisesti yhtenäinen ratkaisu.

TDF-konsernin osaaminen ja kokemus ovat Euroopassa toimialan laajimpia. Digita hyödyntää tätä osaamista omissa palveluissaan. Digita on jo näyttänyt pystyvänsä täyttämään toimiluvan tekniikkaan, laatuun, yleisöneuvontaan ja taloudellisiin voimavaroihin liittyvät vaatimukset. Digita käyttää verkkojen toteuttamisessa teknisesti kehittyntä, modernia ja laadukasta tekniikkaa. Palvelun toimintavarmuus saavutetaan lukuisten varmistavien ratkaisujen avulla. F-kanavanipun toimintavarmuus rakennetaan yhtä hyväksi kuin Digitan muiden kanavanippujen. Digita kykenee tekemään verkkoihinsa muutoksia, kuten esimerkiksi taajuusvaihtoja, joustavasti ja viestimään muutoksista kuluttajille ja sidosryhmille minimoiden niistä eri osapuolille aiheutuvat hankaluudet.

Digita Info vastaa kuluttajien kysymyksiin sekä puhelimitse että sähköpostitse. Lisäksi Digita informoi kuluttajia erityisesti digitv.fi-sivuston kautta. Digita Pro –verkosto ja muu antenniasentajayhteistyö sekä yhteistyö laitteiden maahantuoja- ja kauppiaiden kanssa auttavat myös osaltaan siinä, että suomalaiset kuluttajat saavat oikeaa tietoa Digitan verkkopalveluihin liittyvissä kysymyksissä.

Digitalla on riittävät taloudelliset edellytykset uuden kanavanipun rakentamiseen ja se kykenee rahoittamaan tarvittavat verkkoinvestoinnit yhteistyössä emoyhtiönsä TDF SAS:n kanssa. Digitan vahva läsnäolo kaikkialla Suomessa on keskeinen mahdollistaja ja ehdoton edellytys maantieteellisesti laajan lähetysverkon ylläpidolle ja kehittämiselle.

3.3. DNA

3.3.1 Yhtiön taustatiedot

DNA:n suurimpia omistajia ovat Lännen Teletieto Oy, PHP Liiketoiminta Oyj, Oulun Puhelin Holding Oyj, Kuopion Puhelin Oy ja 3i Global Frowth 2006-08 LP. Hakija on valtakunnallisesti toimiva tietoliikennepalvelujen toimittaja. Yhtiön tarjontaan kuuluvat puhe-, data-, matkaviestin- ja kaapelitelevisiopalvelut yksityishenkilöille ja yrityksille. Yhtiö on merkittävä kaapelitelevisiotoimija, jolla on 260 000 asiakkaalla 20 prosentin markkinaosuus. Hakija toimii myös maksutelevisiomarkkinoilla.

Vuonna 2008 hakijan liikevaihto oli 647 miljoonaa euroa ja liikevoitto 69 miljoonaa euroa eli 10,7 prosenttia liikevaihdosta. Yhtiön oma pääoma oli 554 miljoonaa euroa. DNA:lla on yli 2,4 miljoonaa asiakasta.

3.3.2 Verkkopalvelua ja viestintäverkkoa koskevat kuvaukset

Verkkotoimiluvan mukainen toimialue rakennetaan kahdessa vaiheessa. Vuoden 2010 loppuun mennessä verkko kattaa pääkaupunkiseudun alueen eli noin 25 prosenttia väestöstä ja vuoden 2011 loppuun mennessä verkko laajenisi 60 prosentin väestöpeittoon. Verkon peittoalueen maantieteellinen pinta-ala täytetään arviolta noin 80 kappaleella lähetinasemia.

Käytettävä jakelutekniikka olisi DVB-T2-standardin mukaista.

3.3.3 Hakijan oma tiivistelmä hakemuksen olennaisesta sisällöstä

DNA on suomalainen tietoliikennekonserni, joka tarjoaa yksityishenkilöille, yhteisöille ja yrityksille laadukkaita, viimeisintä teknologiaa hyödyntäviä puhe-, data-, matkaviestin- ja TV-palveluita.

Televisiopalveluilla ja televisiopalveluiden tarjoamiseen tarvittavan joukkoviestintäverkon kehittämisellä ja rakentamisella on DNA:n strategiassa vahva merkitys. Hakijalla on valtakunnalliset verkkotoimiluvat maanpäällisen televisioverkon HD1 ja HD2 -toimintaan, joiden liiketoiminnan DNA käynnistää vuoden 2010 loppuun mennessä. DNA on ainut mobiilioperaattori joka tällä hetkellä toimii mobiilitelevision DVB-H -lähetyksissä. Myös maksutelevisiossa DNA:lla on merkittävä rooli markkinoilla.

Verkko rakennetaan vuosien 2010 - 2011 aikana ja se täyttää toimiluvan mukaisen peittoalueen vuoden 2011 loppuun mennessä.

DNA on vakavarainen yhtiö ja kykenee taloudellisesti vastaamaan verkon rakentamisesta, ylläpitämisestä, kehittämisestä ja turvallisuudesta. Valitsemallamme DVB-T2 tekniikalla Suomi hyppäisi digitaalisessa televisiossa kehityksen eturintamaan ja asiakkaille saataisiin uusimman tekniikan televisiopalveluita. DNA luonnollisesti haluaa käyttää samaa teknologiaa kuin jo DNA:lla olevien HD1 ja HD2 -kanavanippujen osalta käytetään.

DNA on markkinoille tullessaan vuonna 2001 saanut aikaan sen, että kilpailu telemarkkinoilla on aidosti toiminut ja sen seurauksena Suomessa on Euroopan edullisimmat telepalvelut. Samaan suuntaan voisi kehittyä myös televisiopalveluiden markkina. Näin toimijoilla jäisi mahdollisuus panostaa enemmän itse sisältöjen hankintaan. DNA:n aikaisemman toiminnan voidaan katsoa tukeleen merkittävästi viestintämarkkinalain 1 § mukaisia tavoitteita ja samaa linjaa DNA aikoo jatkaa tulevaisuudessakin.

4. Sovellettavat säännökset

Digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon verkkotoimiluvan myöntämisen edellytyksistä säädetään viestintämarkkinalain 9 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan toimilupa on myönnettävä, jos hakijalla on riittävät taloudelliset voimavarat huolehtia verkkoyrityksen velvollisuuksista eikä lupaviranomaisella ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan viestintämarkkinalain, radiolain (1015/2001, nykyisin laki radiotaajuuksista ja telelaitteista), sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) tai muun teletointaa koskevan lain säännöksiä.

Pykälän 2 momentissa on viranomaisverkkoa koskeva säännös, jonka sisällöllä ei ole nyt käsillä olevan asian kannalta merkitystä.

Pykälän 3 momentin mukaan toimilupa on myönnettävä niille hakijoille, joiden toiminta parhaiten edistää viestintämarkkinalain 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita, jos toimilupaa ei voida radiotaajuuksien niukkuuden vuoksi myöntää kaikille hakijoille.

Edellä mainitussa momentissa viitatus viestintämarkkinalain 1 §:n mukaan lain tavoitteena on edistää palvelujen tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluita on kohtuullisin ehdoin kaikkien teleyritysten ja käyttäjien saatavilla koko maassa. Lain tavoitteena on lisäksi huolehtia siitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisia, keskenään kilpailevia, teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia.

Viestintämarkkinalain edellytysharkinta tapahtuu kahdessa päävaiheessa, jotka ovat luonteeltaan osin erilaisia.

Ensin lain 9 §:n 1 momentin nojalla ratkaistaan hakijan yleinen kelpoisuus toimia verkko-operaattorina. Jos hakija ei täytä näitä edellytyksiä, hakemus hylätään tällä perusteella. Lain 9 §:n 3 momentissa säädettyjä edellytyksiä ei silloin harkita. Hakemus voidaan hylätä 9 §:n 1 momentin nojalla silloinkin, kun hakijoita on vain yksi. Sääntelyn tarkoituksena on estää toimiluvan myöntäminen hakijalle, jolla ei ole esitetyn selvityksen perusteella lainkaan edellytyksiä hoitaa asianmukaisesti verkko-operaattoritoimintaa. Jos hakija täyttää lain 9 §:n 1 momentin mukaiset edellytykset eikä muita hakijoita ole, toimilupa on myönnettävä. Jos 9 §:n 1 momentin edellytykset täyttäviä hakijoita on enemmän kuin myönnettävissä olevia toimilupia, hakemuksia on arvioitava lain 9 §:n 3 momentissa säädettyjen edellytysten kannalta.

Lain 9 §:n 1 momentissa edellytetään ensinnäkin riittäviä taloudellisia voimavaroja huolehtia verkkoyrityksen velvollisuuksista. Toimiluvan haltijalla ei synny toimiluvan nojalla ainoastaan oikeus rakentaa verkko, vaan se luo samalla myös velvollisuuden verkon rakentamiseen ja ylläpitämiseen. Verkkoyrityksen velvollisuuksilla tarkoitetaan säännöksessä juuri tätä velvollisuutta. Tämän vuoksi arvioitaessa hakijan taloudellisten voimavarojen riittävyyttä arvioinnissa on otettava huomioon muiden seikkojen ohessa erityisesti myönnettävän toimiluvan kohteena olevan verkon rakentamisesta aiheutuvat kustannukset. Taloudellisilla voimavaroilla tarkoitetaan säännöksessä hakijan omien varojen lisäksi myös hakijan mahdollisuuksia saada ulkopuolista rahoitusta. Sillä, minkälaista ulkopuolinen rahoitus on, ei ole merkitystä asiaa ratkaistaessa. Rahoitus voi perustua tavanomaiseen pankkilainaan, osakepääoman korotukseen, yhteiskunnan tukeen tai muuhun rahoitusvälineeseen. Olennaista asiaa ratkaistaessa on hakijan esittämät suunnitelmat ja selvitykset sekä erityisesti arvio niiden uskottavuudesta. Arvioon saattavat vaikuttaa hakijan maksuvalmiuden lisäksi esimerkiksi tiedot hakijan luottokelpoisuudesta ja myönnettävän toimiluvan hakijan taloudellista asemaa parantava vaikutus sekä toimiluvan mahdollistaman toiminnan aikana tuoma tulorahoitus. Arvioon sisältyy epävarmuustekijöitä ja säännöstä on sovellettava tämän vuoksi varovaisesti. Säännöksen merkitys vaihtelee käytännössä tapauskohtaisesti. Jos hakijana on uusi yritys, joka ei ole aiemmin toiminut suomalaisilla viestintämarkkinoilla, edellytyksen täytyminen on tutkittava huolellisesti. Alalla pitkään toimineen pörssiyhtiön osalta edellytyksen voidaan katsoa täyttyvän, jos mitään erityisiä syitä epäillä taloudellisten voimavarojen riittävyyttä ei ilmene.

Toinen lain 9 §:n 1 momentin edellytyksistä liittyy arvioon hakijan moitteettomasta käyttäytymisestä tulevaisuudessa. Mikä hyvänsä epäasiallinen käytös ei riitä hylkäysperusteeksi, vaan epäilyn kohteena on oltava lain säännösten vastainen teko tai laiminlyönti. Lisäksi kyseeseen tulevan lain on oltava joko säännöksessä nimetty tai muu teletoimintaa sääntelevä laki. Säännöksessä on kyse tulevaisuudessa tapahtuvan lainvastaisen teon todennäköisyysarviosta. Mikä hyvänsä epäily ei riitä ha-

kemuksen hylkäämiseen, vaan epäilyn täytyy olla järkevä ja perustua johonkin ulkoisesti havaittaviin tosiasioihin. Esimerkkinä tällaisesta seikasta voisi tulla kyseeseen hakijan tiedossa olevat aikaisemmat lainvastaiset menettelyt ja niiden perusteella tehtävä arvio hakijan tulevasta käyttäytymisestä.

Lain 9 § 3 momentissa on säännös, jonka nojalla yleiset edellytykset täyttäneistä hakijoista valitaan tilanteesta riippuen joko yksi tai useampi hakija, jolle toimilupa myönnetään. Valintatapa on luonteeltaan kilpailu, jossa hakijat asetetaan säännöksessä olevien kriteerien avulla paremmuusjärjestykseen. Valintakriteeri on säännöksessä kytketty lain tavoitteiden edistämiseen. Valintakriteerin todellinen sisältö määräytyy siten lain 1 §:ssä olevan yksityiskohtaisen tavoiteluettelon kautta.

Tavoiteluettelon ensimmäinen osa, jonka mukaan lain tavoitteena on edistää palvelujen tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluita on kohtuullisin ehdoin kaikkien teleyritysten ja käyttäjien saatavilla koko maassa, on sanamuodoltaan yleinen. Tämän vuoksi se voidaan nähdä lukijaa ohjaavana johdantösäännöksenä lain yleisiin tavoitteisiin. Tämän lisäksi sillä on itsenäinen merkitys arvioitaessa tavoiteluettelon toisen osan yksityiskohtaisemmin ilmaistuja osatavoitteita. Toimilupapäätöksen perustelemisen kannalta tärkeä on myös tavoiteluettelon toisen osan ensimmäinen kohta, jonka mukaan tavoitteena on huolehtia siitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisia, keskenään kilpailevia, teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia. Palvelujen keskinäisen kilpailun tulisi olla käyttäjiä hyödyttävää. Kilpailuun kannustavan toimilupapolitiikan tulee olla oikeassa suhteessa sillä tavoiteltavaan päämäärään nähden.

Myös loput luettelon tavoitteet ovat tärkeitä, mutta ne ovat osittain myös päällekkäisiä edellä kerrotun tavoitteen kanssa. On selvää, että edullinen hinta on myös käyttäjän kohtuullinen tarve. Loput tavoitteet ovat myös keskenään osin päällekkäisiä, kuten kehittynyt tekniikka ja hyvä laatu sekä osin ristiriitaisia kuten hyvä laatu ja halpa hinta. Tavoiteluettelo onkin tältä osin nähtävä enemmän esimerkkiluettelona niistä seikoista, johon pitää kiinnittää huomiota käyttäjän etua arvioitaessa kuin luettelona, jonka jokaisen kohdan hakijan tulee mahdollisimman hyvin täyttää voittaakseen kilpailun.

5. Yleisten edellytysten arviointi (VML 9,1 §)

5.1. Taloudelliset voimavarat

Viestintämarkkinalain 9 §:n 1 momentin mukaan toimiluvan myöntäminen edellyttää, että hakijalla on riittävät taloudelliset voimavarat huolehtia verkkoyrityksen velvollisuuksista. Sovellettavaa säännöstä on selostettu tarkemmin kohdassa 4.

Kaikkien hakijoiden omat taloudelliset voimavarat ovat laissa tarkoitettulla tavalla riittävät.

5.2. Perusteltu epäily lainvastaisesta toiminnasta

Viestintämarkkinalain 9 §:n 1 momentin mukaan toimiluvan myöntäminen edellyttää sitä, ettei lupaviranomaisella ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan viestintämarkkinalain, radiolain (nykyisin laki radiotaajuuksista ja telelaitteista), sähköisen viestinnän tietosuojalain tai muun teletoimintaa koskevan lain säännöksiä. Sovellettavaa säännöstä on selostettu tarkemmin kohdassa 4.

Lupaviranomaisella ei ole yhdenkään hakijan osalta perusteltua syytä epäillä säännöksessä tarkoitettua lainvastaista menettelyä.

Kaikki hakijat täyttävät edellytyksen.

6. Hakijoiden vertailu (VML 9,3 §)

6.1. Johdanto

Koska kaikki hakijat täyttävät viestintämarkkinalain 9 §:n 1 momentin mukaiset edellytykset, 9 §:n 3 momentin mukainen vertailu tehdään kaikkien hakijoiden kesken. Sovellettavia säännöksiä on selostettu tarkemmin kohdassa 4.

6.2. Keskinäinen kilpailu

Viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momentin ja siinä viitatus 1 §:n mukaan toimilupaharkinnassa on otettava huomioon se kuinka hyvin hakijan toiminta edistäisi sitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat keskenään kilpailevia.

Teleyritysten keskinäisellä kilpailulla pyritään varmistamaan televerkkojen tehokas toiminta, korkealaatuiset palvelut ja edulliset hinnat. Kilpailu on väline, jonka tarkoituksena on edistää käyttäjien etua. Tämän vuoksi kriteeri liittyy kiinteästi kaikkiin muihin kriteereihin. Kilpailua voidaan edistää lähinnä vaikuttamalla siihen, että alalla toimii riittävästi tasavahvoja ja toisistaan riippumattomia yrityksiä.

Hakijoista kukaan ei ole täysin uusi ja riippumaton toimija Suomen markkinoilla. Kaikilla hakijoilla on Suomessa verkko-operaattoritoimintaa. Hakijoista Digitan asema nykyisillä televisiolähetystoiminnan markkinoilla on selvästi vahvempi kuin muilla hakijoilla. Myös Anvialla ja DNA:lla on verkko-operaattoritoimintaa maanpäällisissä televisioverkoissa.

Kilpailun edistämistä koskevan edellytyksen osalta Digita ei täytä edellytyksen vaatimuksia niin hyvin kuin muut hakijat.

6.3. Hintojen edullisuus

Viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momentin ja siinä viitatus 1 §:n mukaan toimilupaharkinnassa on otettava huomioon se kuinka hyvin hakijan toiminta edistäisi sitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat hinnaltaan edullisia.

Toimilupa myönnetään verkkopalvelun tarjontaan, ei maanpäällisen digitaalisen joukkoviestintäverkon kautta loppukäyttäjille tarjottuihin palveluihin. Tämä on otettava huomioon hintojen edullisuutta arvioitaessa. Hintojen edullisuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä toimiluvan haltijan ja ohjelmistoluvan haltijan välistä hinnoittelua.

Hakijoiden esittämät hinnoittelua koskevat tiedot ovat varsin yleisluonteisia ja niihin liittyy epävarmuustekijöitä. Tämän vuoksi arvio on perustettava yleisempiin kriteereihin. Kilpailu on tärkein hintoihin vaikuttava yksittäinen tekijä. Tämän lisäksi hintoihin vaikuttaa se, kuinka tehokkaasti verkkoyritys pystyy verkon rakentamaan ja ylläpitämään. Tehokkuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat ainakin yrityksen verkon rakentamista koskeva osaaminen ja kokemus sekä mahdollisuus käyttää yrityksen hallinnassa jo olevia perusrakenteita kuten mastoja ja siirtoverkkoja hyväksi rakennustoi-

minnassa. Toisaalta täysin uuden toimijan etuna voi tässä suhteessa toimia se, että yrityksellä ei ole muusta toiminnasta aiheutuvia rasitteita. Tiivistäen voidaan kuitenkin arvioida, että alalla toimivilla yrityksillä on tehokkuusetu suhteessa uusiin yrittäjiin.

Digita ja DNA ovat merkittäviä toimijoita Suomen viestintämarkkinoilla. Molemmilla on laaja kokemus ja osaaminen valtakunnallisen viestintäverkon rakentamisesta ja verkko-operaattoritoiminnasta.

Myös Anvialla on verkkoliiketoiminnasta hankittua osaamista.

6.4. Kehittynyt tekniikka ja hyvä laatu

Viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momentin ja siinä viitatus 1 §:n mukaan toimilupaharkinnassa on otettava huomioon se, kuinka hyvin hakijan toiminta edistäisi sitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat teknisesti kehittyneitä ja laadultaan hyviä.

Palvelun tekninen kehittyneisyys näyttäytyy käyttäjälle parempana laatuuna. Toimiluvan tavoitteena on edistää palveluiden tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa sekä siten edistää viestintäverkkojen tasapainoista kehitystä ja lisätä kilpailua maanpäällisten televisioverkkojen tarjonnassa. Tekniikan kehittyneisyyttä on arvioitava näistä lähtökohdista käsin.

Anvia ja Digita pitäytyvät verkon topologiassa niin sanotussa perinteisessä mallissa, jolloin lähettimien ulottumattomiin jää yleensä katvealueita, joiden tarkka sijainti ja koko selviää yleensä vasta kokemuseräisesti lähettimien käynnistämisen jälkeen.

Suunniteltaessa peittoa DNA:n mallin mukaisesti matkaviestinverkoista tutulla solukoverkkoperiaatteella pyritään katvealueiden syntymisen estämään jo suunnitteluvaiheessa lähetyksantennien tarkalla sijoituksella, koska tarkoitukseen riittävän korkeita antennipaikkoja löytyy runsaasti olemassa olevan matkaviestinverkon tukiasemapajoilta. Näin ollen erillisiä täytelähtimiä ei enää tarvita. Samalla maantieteellisellä alueella verkon lähettimet käyttäisivät aina yhtä ja samaa taajuutta (engl. SFN, Single Frequency Network), joten ratkaisu lähettimien suuremmasta määrästä huolimatta säästäisi myös taajuuksia.

Kaikki hakijat ilmoittavat käyttävänsä DVB-T2-jakelutekniikkaa.

Toimilupa myönnetään UHF-alueelle, jolla ovat muut televisiotoininnan käytössä olevat kanavaniput lukuun ottamatta VHF-alueelle DNA:lle myönnettyjä teräväpiirtotelevision kanavanippuja HD1 ja HD2.

6.5. Toimintavarmuus ja turvallisuus

Viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momentin ja siinä viitatus 1 §:n mukaan toimilupaharkinnassa on otettava huomioon se, kuinka hyvin hakijan toiminta edistäisi sitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat toimintavarmoja ja turvallisia.

Toimintavarmuuteen vaikuttaa teknisen ratkaisun lisäksi se, kuinka hyvin teleyritys pystyy verkon rakentamaan ja ylläpitämään. Tähän vaikuttavia tekijöitä ovat ainakin yrityksen verkon rakentamista ja ylläpitoa koskeva osaaminen ja kokemus.

Digita ja DNA ovat merkittäviä valtakunnallisia toimijoita Suomen viestintämarkkinoilla. Molemmilla on laaja kokemus viestintäverkon rakentamisesta ja verkko-operaattoritoiminnasta ja siihen liittyvästä verkon varmistamiseen, laadun valvontaan sekä vika- ja häiriötilanteisiin varautumisesta.

Myös Anvialla on erityisesti televisiotoiminnan verkkoliiketoiminnasta hankittua osaamista.

6.6. Käyttäjien kohtuulliset tarpeet

Viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momentin ja siinä viitatus 1 §:n mukaan toimilupaharkinnassa on otettava huomioon se kuinka hyvin hakijan toiminta edistäisi sitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisia.

Kuten edellä kohdassa 4 on todettu, tämä edellytys on osin päällekkäinen edellä käsiteltyjen edellytysten kanssa. Näitä käyttäjän kohtuullisiin tarpeisiin lomittuvia tavoitteita on jo käsitelty edellä. Keskinäisen kilpailun, hintojen edullisuuden, kehittyneen tekniikan, hyvän laadun, toimintavarmuuden ja turvallisuuden osalta viitataan aiemmissa kohdissa sanottuun.

Hakijoiden rakentamissuunnitelmat ja aikataulu ovat sidoksissa hakuilmoituksessa ilmoitettuun verkon peittovaatimukseen sekä toiminnan aloittamisajankohtaan. Rakentamissuunnitelmat ovat siinänsä tärkeä osa valintamenettelyä, mutta suunnitelmille ei voida antaa ratkaisevaa merkitystä hakijoiden keskinäistä paremmuutta ratkaistaessa.

Digita ja DNA ovat merkittäviä valtakunnallisia toimijoita Suomen viestintämarkkinoilla. Molemmilla on laaja kokemus ja osaaminen viestintäviestiverkon rakentamisesta ja verkko-operaattoritoiminnasta.

Myös Anvialla on televisioverkkoliiketoiminnasta hankittua osaamista.

6.7. Yhteenveto ja johtopäätökset

Valtioneuvoston päätös perustuu kaikkien hakemusten vertailuun. Edellä kuvatun viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momentin ja siinä viitatus 1 §:n mukaisia edellytyksiä koskevan tarkastelun jälkeen hakijoista voidaan todeta, että hakijat ovat varsin tasaväkisiä 9 §:n 3 momentin perusteella tehtävän vertailun osalta.

Digitan ja DNA:n kokemus valtakunnallisena verkko-operaattorina toimimisesta on Anviaan nähden merkittävämpi. Anvialla on kuitenkin jo kokemusta televisiotoiminnan verkkotoiminnasta.

Kilpailuun liittyvän edellytyksen osalta on ensin kiinnitettävä huomiota siihen, että Digita toimii televisiolähetystoiminnan markkinoilla. Digitalla on huomattavan markkinavoiman asema valtakunnallisen maanpäällisen televisiolähetystoiminnan verkko-operaattorina. DNA toimii valtakunnallisesti sekä matkaviestinverkko-operaattorina sekä maanpäällisessä televisiolähetystoiminnan markkinassa.

Muun muassa matkaviestinmarkkinoilla saatu kokemus on osoittanut, että toimiva kilpailu edellyttää kolmea täyden palvelun matkaviestinoperaattoria. Televisioverkkomarkkinoilla vastaava kilpailu ei ole tähän mennessä toteutunut. Siten Anvian hakemuksen katsotaan parhaiten edistävän keskinäisen kilpailun toteutumista.

Valtioneuvosto julisti samanaikaisesti käsiteltävänä olevan verkkotoimiluvan kanssa haettavaksi verkkotoimiluvan alueelliseen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanippuun HD3, joka myös on UHF-taajuusalueella. Kanavanippujen F ja HD3 verkkoluvan haltijan ollessa sama yritys, voidaan saavuttaa merkittäviä sekä kuluttajia hyödyttäviä että verkkopalvelun tarjontaan vaikuttavia etuja. Kuluttajien osalta ratkaisu selkeyttää mahdollisesti tarvittavia antenniratkaisuja. Verkkopalvelun tarjonnan osalta on tärkeää, että kilpailuolosuhteita luotaessa uudella toimijalla on riittävä verkkokapasiteetti käytössään voidakseen muodostaa vastapainon markkinoilla jo toimiville yrityksille.

Viestintämarkkinalain 1 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan lain tavoitteena on edistää palvelujen tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluita on kohtuullisin ehdoin kaikkien teleyritysten ja käyttäjien saatavilla koko maassa. Lisäksi lain tavoitteena on huolehtia muiden tavoitteiden ohessa siitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisia, keskenään kilpailevia, teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia.

Valtioneuvosto katsoo, että toimilupa on tarkoituksenmukaista myöntää Anvialle, koska sen toiminta on parhaiten sopusoinnussa edellä kerrottujen lain tavoitteiden kanssa.

Näillä perusteilla on valtioneuvosto katsoo, että Anvian toiminta edistää asiaan vaikuttavia eri seikkoja kokonaisuutena harkittaessa kaikista hakijoista parhaiten viestintämarkkinalain 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita.

7. Toimilupaehdot

Päätökseen liitetään toimilupaluonnos, johon liitettävistä määräyksistä säädetään viestintämarkkinalain 10 §:ssä.

Viestintämarkkinalain 10 §:n 1 momentin mukaan toimilupaan voidaan liittää lain 1 ja 128 §:n säännöksiä tai 129 §:ssä tarkoitettuja Viestintäviraston teknisiä määräyksiä koskevia ehtoja, jotka koskevat viestintäverkkojen teknisiä ominaisuuksia tai taajuuksien tehokasta käyttöä. Riittävän, alueittain suunnatun ja oikein ajoitetun kuluttajaneuvonnan varmistamiseksi, toimiluvan haltijan on huolehdittava siitä, että kuluttajille järjestetään riittävä neuvonta- ja opastuspalvelu vastaanottoantenneihin sekä muihin vastaanoton kannalta tarpeellisiin teknisiin ratkaisuihin liittyvissä asioissa. Lisäksi toimiluvan haltijan on tiedotettava kuluttajille alueellisesti verkon rakentamisesta ja kuluttajien antenniratkaisuille asetettavista vaatimuksista.

Viestintämarkkinalain 10 § 3 momentin mukaan verkkolupa voidaan myöntää sillä ehdolla, että toimiluvan haltija omalta osaltaan huolehtii siitä, että televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat saavat kaikissa tilanteissa käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

Verkon rakentamisen toteutumisen seuraamiseksi ja mahdollisiin puutteisiin kohdistuvien valvonta-toimien käynnistämisen turvaamiseksi toimiluvan haltijan on toimitettava 1.10.2010 mennessä Viestintävirastolle selvitys lähetysverkon peittoalueesta sekä toimenpiteistä toimiluvassa edellytetyn peittoalueen toteuttamiseksi. Hakuilmoituksen mukaan selvitys olisi tullut antaa Viestintävirastolle 1.9.2010. Päätöksen valmisteluun kuluneen ennakoitua pidemmän ajan johdosta selvityksen määräpäivää on siirretty kuukaudella eteenpäin.

Toimiluvan haltijan on aloitettava toimiluvan mukainen toiminta viimeistään 1.3.2011, ellei liikenne- ja viestintäministeriö erityisistä syistä toimiluvanhaltijan hakemuksesta toisin määrää.

Muita toimilupaehtoja on selostettu aiemmin päätöksessä.

PÄÄTÖKSEN LOPPUTULOS

Edellä kerrotuilla perusteilla toimilupa myönnetään Anvialle tämän päätöksen liitteenä (liite 1) olevasta toimiluvasta ilmenevin ehdoin ja Digitan sekä DNA:n hakemukset hylätään.

LIITTEET

- 1 Toimilupaluonnos
- 2 Valitusosoitus

LIITE 1

Valtioneuvoston myöntämä digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon toimilupa kanavanipussa F

Luvanhaltija

Anvia Oyj

Verkkopalvelu

Toimiluvan haltijalla on oikeus tarjota verkkopalvelua digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon kanavanipussa F.

Taajuudet

Luvanhaltijalla on oikeus harjoittaa toimiluvan mukaista toimintaa radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa määrätyllä taajuusalueella.

Radiolähettimen käyttöön tarvittavan radioluvan myöntää Viestintävirasto.

Maantieteellinen toimialue

Toimiluvan haltijan maantieteellinen toimialue on koko maa lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa.

Voimassaoloaika

Toimilupa on voimassa 1.6.2010 – 31.12.2016.

Rakentamisvelvoite

Luvanhaltija on velvollinen rakentamaan toimiluvan mukaisen verkon siten, että se kattaa vuoden 2011 loppuun mennessä 60 prosenttia Manner-Suomen väestöstä.

Toiminnan aloittaminen

Toimiluvan haltijan on aloitettava toimiluvan mukainen toiminta viimeistään 1.3.2011, ellei liikenne- ja viestintäministeriö erityisistä syistä luvanhaltijan hakemuksesta toisin määrää.

Toimiluvan peruuttamisesta toimilupaehtoja koskevan laiminlyönnin perusteella säädetään viestintämarkkinain 12 §:ssä.

Käytettävä pakkaustekniikka

Toimiluvan haltijan on käytettävä lähetyksissä MPEG4-pakkaustekniikkaa.

Käytettävä jakelutekniikka

Toimiluvan haltijan on käytettävä DVB-T2-tekniikka.

Verkon avoimuus

Toimiluvan haltija on velvollinen tarjoamaan verkkopalveluja tasapuolisin ja syrjimättömin ehdoin kaikille palveluyrityksille.

Tiedottaminen kuluttajille

Toimiluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että kuluttajille järjestetään riittävä neuvonta- ja opastuspalvelu vastaanottoantenneihin sekä muihin vastaanoton kannalta tarpeellisiin teknisiin ratkaisuihin liittyvissä asioissa. Lisäksi toimiluvan haltijan on tiedotettava kuluttajille alueellisesti verkon rakentamisesta ja kuluttajien antenniratkaisuille asetettavista vaatimuksista.

Selvitys Viestintävirastolle

Toimiluvan haltijan on vuosittain 30.4. mennessä laadittava Viestintävirastolle selvitys koeverkon rakentamisesta, jakelun tasalaatuisuudesta, kuvan laadusta, kapasiteetin käytöstä sekä arvio verkkopalvelun kysynnästä ja muista koeverkkotoiminnan kannalta merkityksellisistä asioista. Toimiluvanhaltijan tulee testi- tai muilla toimenpiteillä edistää lähetysverkon ja lähetysten vastaanottamiseen tarkoitettujen päätelaitteiden yhteentoimivuutta. Myös näistä toimenpiteistä tulee raportoida Viestintävirastolle edellä mainitun selvityksen yhteydessä.

Lisäksi toimiluvan haltijan on toimitettava 1.10.2010 mennessä Viestintävirastolle selvitys lähetysverkon peittoalueesta sekä toimenpiteistä toimiluvassa edellytetyn peittoalueen toteuttamiseksi.

Muut ehdot

Toimiluvan haltijan on omalta osaltaan huolehdittava siitä, että Yleisradio Oy ja televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun ohjelmistoluvan haltija saavat käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

Muilta osin luvanhaltijan oikeuksista ja velvollisuuksista on voimassa mitä viestintämarkkina-laissa (393/2003) säädetään.

Helsingissä 15 päivänä huhtikuuta 2010

Allekirjoitukset

LIITE 2 Valitusosoitus

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiamiehen valtakirja
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on kello 8.00 - 16.15.

Valittajalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 170 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden

postiosoite	PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite	Unioninkatu 16, 00130 Helsinki
puhelinvaihe	(09) 18531
telekopio	(09) 1853 382